

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ แก่เด็กวัยอนุบาล โดยแบ่งการดำเนินการวิจัยเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ

1.1 ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้สองภาษา พัฒนาการทางภาษาของเด็กวัย 3 – 5 ปี หลักการสร้างโปรแกรมฯ และเครื่องมือการวิจัย การวิเคราะห์และประเมิน โปรแกรมฯ จากตำราเกี่ยวกับภาษาศาสตร์ หลักภาษา พจนานุกรมภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ การสร้างโปรแกรมฯ การวิเคราะห์และประเมิน โปรแกรมฯ และการสร้างเครื่องมือการวิจัย

1.2 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพชุมชน โรงเรียน และเด็กในชุมชนภาคเหนือ โดยกำหนดพื้นที่ศึกษาเป็นชุมชนที่มีบริบทสังคมการใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยกลาง ในชุมชน มีโรงเรียนซึ่งไม่มีนโยบายห้ามพูดภาษาไทยถิ่นเหนือในโรงเรียน เปิดสอนชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 รับเด็กอายุตั้งแต่ 3 ปีขึ้นไป และมีเฉพาะเด็กซึ่งใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาที่หนึ่งในการสื่อสารที่บ้านและในชุมชน และใช้ภาษาไทยกลางในการสื่อสารที่โรงเรียน

1.3 สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลพื้นฐาน แล้วประมวลความรู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างกรอบความคิดในการสร้างโปรแกรมฯ และเครื่องมือการวิจัย

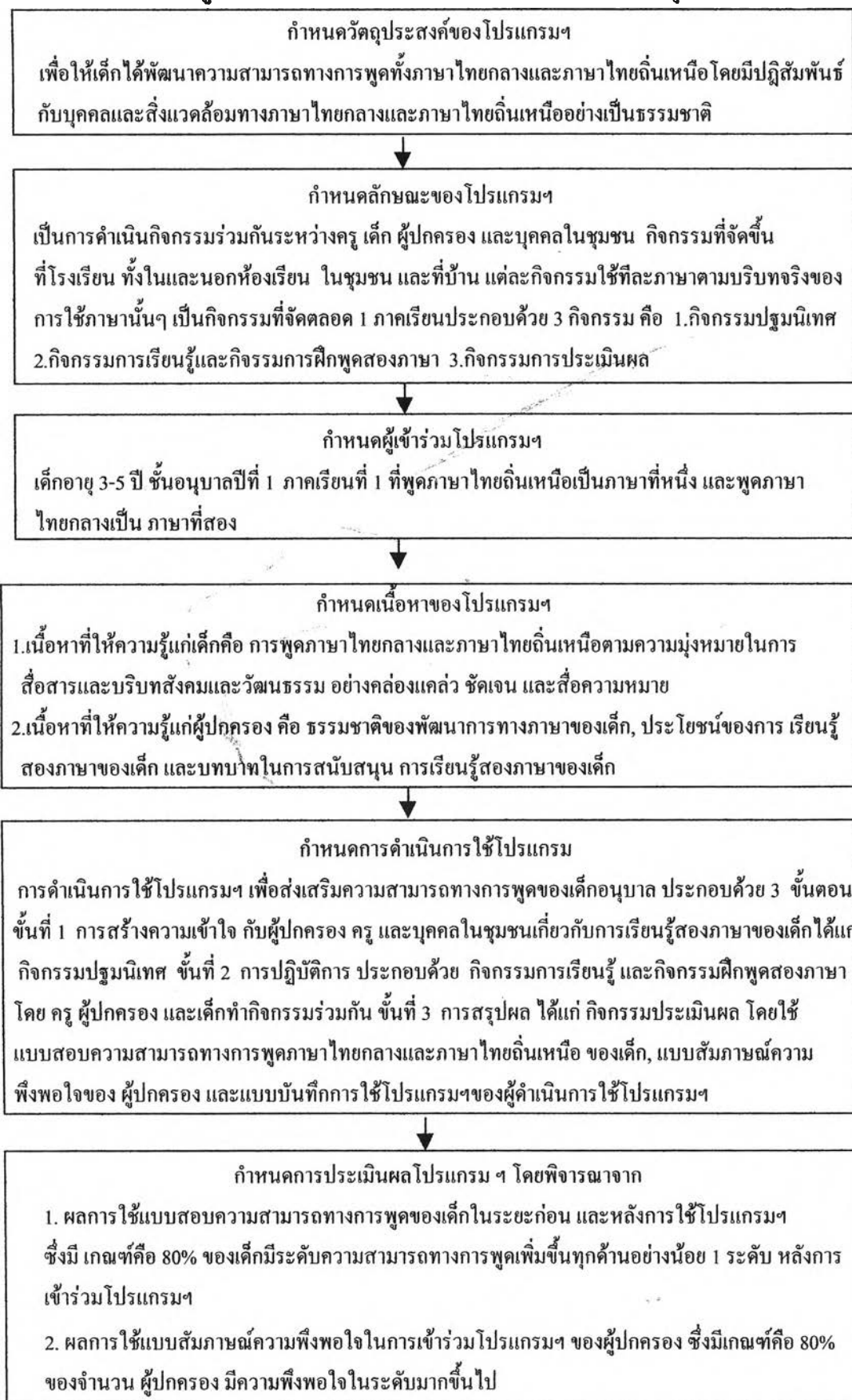
2. ขั้นสร้างโปรแกรมฯ และเครื่องมือการวิจัย

2.1 สร้างโปรแกรมฯ โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

2.1.1 สร้างกรอบความคิดของโปรแกรมฯ โดยกำหนดหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา วิธีการสอน และการประเมินผลของโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กอนุบาล

2.1.2 สร้างแผนดำเนินการใช้โปรแกรมฯ และร่างรายละเอียดโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ

กรอบความคิดในการสร้างโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ แก่เด็กวัยอนุบาล

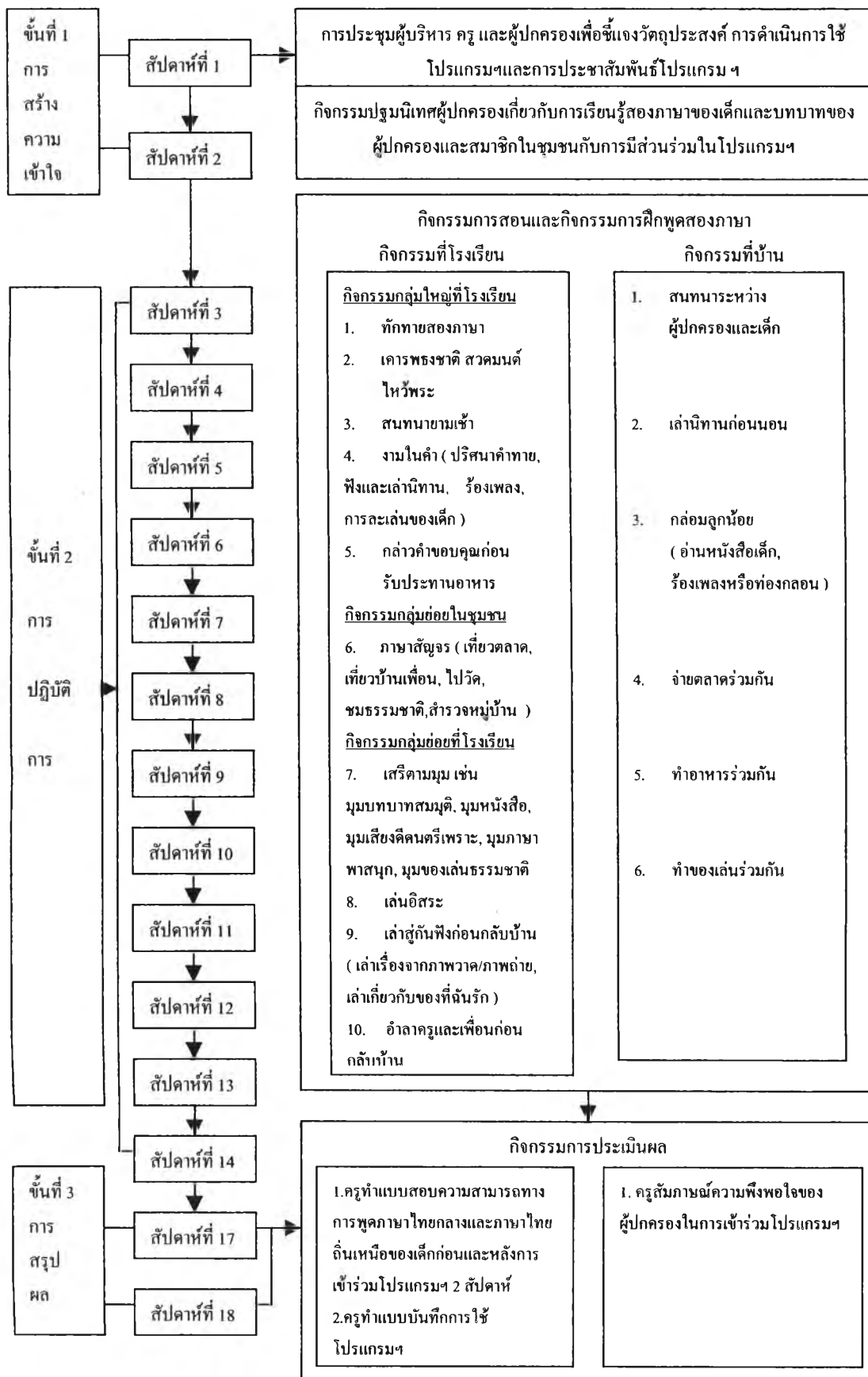
โปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ของเด็กวัยอนุบาล

แนวคิด/หลักการ	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม	เนื้อหา	การดำเนินการใช้โปรแกรม		การประเมินผล
				กิจกรรม	สื่อ	
<p>หลักการสอนภาษาแบบธรรมชาติ (Whole Language)</p> <p>1. ภาษาทุกภาษามีคุณค่าและมีความเหมาะสมในตนเอง</p> <p>2. เด็กเรียนรู้ภาษาจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางภาษาโดยธรรมชาติ</p> <p>3. เด็กสามารถรับภาษาโดยการฟัง, อ่าน และถ่ายทอดประสบการณ์ ต่าง ๆ ด้วยระบบสัญลักษณ์ที่มีความหมาย เช่น ภาษา ศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหวร่างกาย ละคร คณิตศาสตร์</p> <p>4. การจัดกิจกรรมทางภาษาควรมีลักษณะที่หลากหลายเพื่อจูงใจให้เกิดการเรียนรู้</p> <p>5. ผู้ปกครองของเด็กและบุคคลในชุมชนเป็นผู้ที่มีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อเด็ก จึงเป็นผู้ที่สามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการเป็นไปในทางที่เหมาะสมได้</p>	<p>1. เพื่อให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางภาษาทั้งภาษาถิ่นเหนือและไทยกลางอย่างเป็นธรรมชาติ</p> <p>2. เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาความสามารถ ในการใช้ภาษาพูด ทั้งภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือควบคู่กันตลอดการเรียนรู้</p>	<p>1. เป็นกิจกรรมที่มีรูปแบบหลากหลาย และแต่ละกิจกรรมใช้ทั้งภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ โดยใช้ทีละภาษาตามบริบทการใช้จริงของแต่ละภาษา</p> <p>2. เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่สามารถพูดได้ทั้งภาษาถิ่นเหนือและไทยกลางตลอดเวลา</p> <p>3. เป็นกิจกรรมที่มีครูผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนของเด็กเป็นแบบอย่าง และส่งเสริมสนับสนุนการใช้ทั้งภาษา</p>	<p>ความสามารถในการพูด ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ได้อย่างคล่องแคล่ว ชัดเจนในการออกเสียง และสื่อความหมาย ได้ตรงความต้องการและเหมาะสมกับสถานการณ์</p>	<p>กิจกรรมการสอนและกิจกรรมฝึกพูด 2 ภาษา ประมาณ 12 สัปดาห์ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้</p> <p>1.ขั้นการสร้างความเข้าใจ เป็น การสร้างความเข้าใจระหว่างครูผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การดำเนินกิจกรรม บทบาทหน้าที่ของแต่ละคนในการเข้าร่วมโปรแกรม ฯ มี 1 กิจกรรมคือ กิจกรรมปฐมนิเทศ</p> <p>2.ขั้นการปฏิบัติการ เป็นการดำเนินกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถทางการพูดทั้งภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือได้แก่</p> <p><i>กิจกรรมกลุ่มใหญ่ที่โรงเรียน</i></p> <p>1. ทักทาย 2 ภาษา 2. เคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระ 3. สนทนายามเช้า</p>	<p>1. สื่อสำหรับกิจกรรมปฐมนิเทศเพื่อสร้างความเข้าใจกับผู้เกี่ยวข้อง</p> <p>1.1 แผ่นใสประกอบการบรรยาย 1.2 เอกสารความรู้เกี่ยวกับการสอนภาษาสำหรับเด็ก 1.3 คู่มือกิจกรรมสองภาษา</p> <p>2. สื่อสำหรับกิจกรรมชั้นปฏิบัติการ</p> <p>2.1 อุปกรณ์เครื่องเขียน 2.2 บทเพลงพื้นเมือง ซอพื้นบ้าน, เพลงพื้นเมืองเหนือสำหรับเด็ก นิทานพื้นบ้านภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ เพลงและบทกลอนสำหรับเด็ก 2.3 อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ 2.4 อุปกรณ์การถ่ายภาพ</p> <p>3. สื่อสำหรับกิจกรรมชั้นการประเมิน</p> <p>3.1 อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์และถ่ายภาพ</p>	<p>1. ประเมินความสามารถในการพูดภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็ก โดยการใช้แบบสอบถามความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็ก</p> <p>2. การประเมินโปรแกรมฯ จากผู้ปกครอง โดยการสัมภาษณ์ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม</p> <p>3. การประเมินโปรแกรมฯ จากครู โดยการทำแบบบันทึกการใช้โปรแกรมฯ</p>

แนวคิด/หลักการ	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม	เนื้อหา	การดำเนินการใช้โปรแกรม		การประเมินผล
				กิจกรรม	สื่อ	
<p>โมเดลการเรียนรู้สองภาษาแบบการเพิ่มและการลดในเด็กสองภาษาของแลมเบิร์ต (Lambert, 1977)</p> <p>6. การสอนภาษาแก่เด็กที่อยู่ในวัฒนธรรม 2 ภาษา ควรสนับสนุนให้เด็กได้พัฒนาทั้ง 2 ภาษาควบคู่กันไป</p> <p>7. การเรียนรู้ภาษามีลักษณะของการฟังพากันทางภาษา (bi-directional)</p> <p>8. การสอนทักษะพื้นฐานของภาษาที่หนึ่ง (ภาษาไทยถิ่นเหนือ) ให้แก่เด็กอนุบาลจะช่วยให้ความสับสนและความรู้สึกลงทางหมดไปเมื่อเด็กเริ่มเรียนอ่านเขียนภาษาที่สอง (ภาษาไทยกลาง)</p> <p>9. เด็กจะพัฒนาภาษาที่สอง (เช่น ภาษาไทยกลาง) ได้ดีถ้าต้องพยายามสื่อสารกับผู้เข้าใจภาษานั้นได้เพียงภาษาเดียว (monolingual)</p> <p>10. ความคล่อง, ความชัดเจนในการออกเสียงและการสื่อความหมายของภาษา</p>		<p>ถิ่นเหนือและไทยกลางให้เด็ก</p>		<p>4. งามในคำ (ปริศนาคำทาย, ฟังและเล่านิทาน, ร้องเพลง, การละเล่นของเด็ก)</p> <p>5. กล่าวคำขอบคุณก่อนรับประทานอาหาร</p> <p><i>กิจกรรมกลุ่มย่อยในชุมชน</i></p> <p>6. ภาษาสัจจร (เที้ยวตลาด, เที้ยวบ้านเพื่อน, ไปวัด, ชมธรรมชาติ, สำรวจหมู่บ้าน)</p> <p><i>กิจกรรมกลุ่มย่อยที่โรงเรียน</i></p> <p>7. เล่นเสรีตามมุม เช่น มุมบทบาทสมมุติ, มุมเสียดิคนตรีเพราะ, มุมภาษาพาสุนัข, มุมหนังสือ, มุมของเล่นธรรมชาติ, มุมโภชนาพาที</p> <p>8. เล่นอิสระ</p> <p>9. เล่าคู่กันฟังก่อนกลับบ้าน (เล่าเรื่องจากภาพวาด, เล่าเรื่องจากภาพถ่าย, เล่าเกี่ยวกับของรักของฉัน)</p> <p>10. อ้อลาคูและเพื่อนก่อนกลับบ้าน</p> <p><i>กิจกรรมที่บ้าน</i></p> <p>11. สนทนาระหว่างผู้ปกครองและเด็ก</p>	<p>3.2 แบบสอบความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล</p> <p>3.3 แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ของผู้ปกครอง</p> <p>3.4 แบบบันทึกการใช้โปรแกรมฯ ของผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ</p>	

แนวคิด/หลักการ	วัตถุประสงค์	ลักษณะกิจกรรม	เนื้อหา	การดำเนินการใช้โปรแกรม		การประเมินผล
				กิจกรรม	สื่อ	
<p>ที่เด็กใช้ ควรพิจารณาในแง่ความเข้าใจระหว่างผู้พูดและผู้ฟังมากกว่า ความถูกต้องตามหลักภาษาเป็นสำคัญ</p> <p>11. สิ่งแวดล้อมและบริบทของภาษาเป็นสิ่งสำคัญในการสอนภาษา</p> <p>12. การนำผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนซึ่งใช้ภาษา(ไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ)มามีส่วนร่วมใน โปรแกรมฯ ก่อให้เกิดสถานการณ์ตามธรรมชาติที่เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์และ โครงสร้างภาษาที่สูงกว่าระดับที่เด็กเรียนรู้จากเพื่อนวัยเดียวกัน</p>				<p>12. เล่นนิทานก่อนนอน</p> <p>13. กล่อมลูกน้อย (อ่านหนังสือเด็ก, ร้องเพลงหรือท่องกลอน)</p> <p>14. ถ่ายตลาดร่วมกัน</p> <p>15. ทำอาหารร่วมกัน</p> <p>16. ทำของเล่นร่วมกัน</p> <p>3.ชั้นการประเมิน เป็นการสรุปผลการจัดกิจกรรมและทบทวนความรู้ความเข้าใจที่ได้รับทั้งหมด ได้แก่</p> <p>1. ครูประเมินความสามารถทางการพูดของเด็กรายบุคคล ด้วยแบบสอบความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล</p> <p>2. ครูทำแบบบันทึกการใช้ โปรแกรมฯ ระหว่างดำเนินการใช้โปรแกรมฯ</p> <p>3. ครูสัมภาษณ์ความพึงพอใจในการเข้าร่วม โปรแกรมฯ ของผู้ปกครอง</p>		

แผนการดำเนินการใช้โปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ

โปรแกรมการสอนประจำวัน

เวลา	กิจกรรม	ลักษณะกิจกรรมและภาษาที่ใช้		
		เดือนที่ 1	เดือนที่ 2	เดือนที่ 3
7.00 – 8.30 น.	ทักทาย และอำลาผู้ปกครอง	กิจกรรมทักทาย รายบุคคลภาษา ไทยถิ่นเหนือ	กิจกรรมทักทาย รายบุคคล ภาษาไทยกลาง	กิจกรรมทักทาย รายบุคคลภาษา ไทยถิ่นเหนือหรือ ภาษาไทยกลาง
8.30 – 9.00 น.	หน้าเสาธง (เคารพธงชาติ, สวดมนต์ไหว้พระ, รับการอบรมจาก ครูเวร)	กิจกรรม กลุ่มใหญ่ ฝึกการฟัง ภาษาไทยกลาง	กิจกรรม กลุ่มใหญ่ ฝึกการฟัง ภาษาไทยกลาง	กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ฝึกการฟัง ภาษาไทยกลาง
9.00 – 9.15 น.	สนทนายามเช้า (สถานการณ์การ พูดกับกลุ่มเพื่อน และครูแบบ เป็นกันเอง)	กิจกรรมกลุ่ม ใหญ่ฝึกแนะนำ ตนเอง และเล่า เรื่องราวใกล้ตัว ด้วยภาษาไทย ถิ่นเหนือ	กิจกรรมกลุ่ม ใหญ่ฝึกแนะนำ ตนเอง และเล่า เรื่องราวใกล้ตัว ด้วยภาษา ไทยกลาง	กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ฝึกแนะนำตนเอง และเล่าเรื่องราว ใกล้ตัว ด้วยภาษา ที่เด็กตนเอง ต้องการ
9.15 – 9.35 น.	งานในคำ (ปริศนาคำทาย ท่องคำกลอน คำคล้องจอง ฟังและเล่านิทาน ฟังและร้องเพลง การละเล่นพื้นบ้าน ที่ใช้ภาษา)	กิจกรรม กลุ่มใหญ่ฝึกการ ใช้ภาษาถิ่นสื่อ ความหมายด้วย ความคล้อง ชัดเจน ตาม บริบทสังคม และวัฒนธรรม	กิจกรรม กลุ่มใหญ่ฝึก การใช้ภาษา ไทยกลาง เพื่อ สื่อความหมาย ด้วยความคล้อง ชัดเจน ตามบริบทสังคม และวัฒนธรรม	กิจกรรมกลุ่มใหญ่ ฝึกการใช้ภาษาที่ เด็กถนัดสื่อความ หมายด้วยความ คล้อง ความชัดเจน ตามบริบทสังคม และ วัฒนธรรม

โปรแกรมการสอนประจำวัน (ต่อ)

เวลา	กิจกรรม	ลักษณะกิจกรรมและภาษาที่ใช้		
		เดือนที่ 1	เดือนที่ 2	เดือนที่ 3
9.35 – 10.00 น.	ภาษาสัญจร (ชื่อของที่ตลาด , เยี่ยมบ้านเพื่อน , ชมธรรมชาติ, ฟังธรรมที่วัด , ทัศนศึกษา)	กิจกรรม กลุ่มย่อย นอกสถานที่ เพื่อเรียนรู้และ ฝึกการใช้ภาษา ตามบริบทจริง ของ ผู้ร่วมสนทนา	กิจกรรม กลุ่มย่อย นอกสถานที่ เพื่อเรียนรู้และ ฝึกการใช้ภาษา ตามบริบทจริง ของ ผู้ร่วมสนทนา	กิจกรรม กลุ่มย่อย นอกสถานที่ เพื่อเรียนรู้และ ฝึกการใช้ภาษา ตามบริบทจริง ของ ผู้ร่วมสนทนา
10.00–10.20น.	พักรับประทาน อาหารว่าง	กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เพื่อกล่าวคำขอบคุณก่อนรับประทานอาหาร โดยใช้ภาษาไทยกลางและ/หรือภาษาไทยถิ่นเหนือ		
10.20–10.40น.	กิจกรรมเสรี (เสียงคิดดนตรีเพราะ, โกชนาพาที, เล่นบทบาทสมมุติ, เล่นตามมุม)	กิจกรรมอิสระรายบุคคล หรือกลุ่มย่อย ซึ่งเด็กเลือกใช้ภาษาได้ตามความต้องการ		
10.40–11.00น.	กิจกรรมเล่นอิสระ ในร่มและกลางแจ้ง	กิจกรรมเล่นอิสระรายบุคคล หรือกลุ่มย่อย ซึ่งเด็กเลือกใช้ภาษาได้ตามความต้องการ		
11.00–11.40น.	พักรับประทาน อาหารกลางวัน	กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เพื่อกล่าวคำขอบคุณ ก่อนรับประทานอาหาร โดยใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือและ/หรือภาษาไทยกลาง		
11.40 –12.00 น.	กิจกรรมก่อนนอน (แปร่งฟัน, สวดมนต์อธิษฐาน ก่อนนอน)	กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เพื่อร้องเพลงแปร่งฟัน สวดมนต์ไหว้พระ และอธิษฐานก่อนนอน โดยใช้ภาษาไทยกลาง		
12.00–14.30น.	พักผ่อนกายและใจ	เด็กรายบุคคล นอนหลับพักผ่อน		

โปรแกรมการสอนประจำวัน (ต่อ)

เวลา	กิจกรรม	ลักษณะกิจกรรมและภาษาที่ใช้		
		เดือนที่ 1	เดือนที่ 2	เดือนที่ 3
14.30-14.50น.	รับประทานอาหารเช้า ว่างบ่าย	กิจกรรมกลุ่มใหญ่ เพื่อกล่าวคำขอบคุณ ก่อนรับประทานอาหารเช้า โดยใช้ภาษาไทยกลางและ/หรือภาษาไทยถิ่นเหนือ		
14.50-15.30น.	เล่าสู่กันฟัง ก่อนกลับบ้าน (เล่าเรื่องจาก ภาพวาด , เล่าเรื่อง จากภาพถ่าย, เล่าเรื่องเกี่ยวกับ ของรักของฉัน และมอบหมาย กิจกรรมที่บ้าน ระหว่างเด็ก และผู้ปกครอง รายบุคคล)	กิจกรรม รายบุคคล ฝึกการใช้ภาษา ถิ่นเหนือ กับครู และเพื่อนที่ โรงเรียน และ กับผู้ปกครอง ที่บ้าน	กิจกรรม รายบุคคล ฝึกการใช้ภาษา ไทยกลางกับครู และเพื่อนที่ โรงเรียน และ กับผู้ปกครอง ที่บ้าน	กิจกรรม รายบุคคล ฝึกการใช้ภาษา ที่ตนต้องการกับ ครู และเพื่อน ที่โรงเรียน และ กับผู้ปกครอง ที่บ้าน
15.30 น เป็นต้นไป	อำลาคุณครูและ เพื่อนเดินทางกลับ บ้าน	กิจกรรม รายบุคคล ฝึกการใช้ ภาษาไทย ถิ่นเหนือ สื่อความหมาย ด้านการเข้าสังคม	กิจกรรม รายบุคคล ฝึกการใช้ภาษา ไทยกลาง เพื่อ สื่อความหมาย ด้านการเข้าสังคม	กิจกรรมรายบุคคล ฝึกการใช้ภาษา ที่ตนต้องการ เพื่อสื่อความหมาย ด้านการเข้าสังคม

2.1.3 นำโปรแกรมฯ ฉบับร่างที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตรและโปรแกรมการสอนเด็กอนุบาล 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาและกระบวนการสอนภาษาสำหรับเด็ก 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการสอนเด็กสองภาษา 1 คน รวม 3 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องของเนื้อหาของโปรแกรมฯ ระหว่างหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม สื่อ และการประเมินผลโปรแกรมฯ แล้วรวบรวมความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแต่ละประเด็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขโปรแกรมฯ ครั้งที่ 1

**ตารางที่ 1 การตรวจสอบโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทาง
การพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ก่อนการทดลองใช้ของผู้ทรงคุณวุฒิ**

องค์ประกอบของโปรแกรมฯ	ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข จากข้อมูลที่ได้รับ
1. แนวคิด และทฤษฎี	แนวคิดทฤษฎีได้รับการยอมรับใน วงศึกษาปฐมวัย ควรระบุไว้ในคู่มือ การใช้โปรแกรมฯ	ระบุสาระสำคัญแนวคิด ทฤษฎีของ โปรแกรมฯ ให้ ละเอียดชัดเจน ในคู่มือ การใช้โปรแกรมฯ
2. หลักการของ โปรแกรมฯ	หลักการของ โปรแกรมฯ ที่นำมาใช้ มีความชัดเจน น่าเชื่อถือ	ไม่เปลี่ยนแปลง
3. วัตถุประสงค์ของ โปรแกรมฯ	จุดประสงค์ที่ตั้งขึ้นสามารถเป็นไปได้ ในทางปฏิบัติ	ไม่เปลี่ยนแปลง
4. เนื้อหาของ โปรแกรมฯ	มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และ องค์ประกอบในการดำเนินการ ใช้โปรแกรมฯ	ไม่เปลี่ยนแปลง
5. การดำเนินการใช้ โปรแกรมฯ		
5.1 เวลาและโอกาสใน การ จัดกิจกรรม	ควรกำหนดระยะเวลาของการเรียนรู้ใน แต่ละภาษาให้ชัดเจน และดำเนินการใช้ โปรแกรมฯ ในภาคเรียนที่ 1 เท่านั้น เนื่องจากเด็กเพิ่งเริ่มเรียนรู้ภาษาที่สอง ครั้งแรก ความแทรกซ้อนทางภาษายังมี ไม่มาก	ระบุภาษาที่ใช้ในแต่ละ กิจกรรมให้ชัดเจน โดยให้ ใช้ทีละภาษาตามบริบทจริง ของสถานการณ์และ ผู้ร่วมสนทนา
5.2 ลักษณะกิจกรรม	มีความหลากหลายดีแล้ว	ไม่เปลี่ยนแปลง
5.3 กระบวนการเรียน การสอน	ควรให้ความสำคัญกับภาษาที่ครูใช้สอน และภาษาที่เด็กใช้ในการเรียนรู้	ระบุการใช้ภาษาของครูและ ผู้เรียนในแต่ละกิจกรรม ของแผนการจัดกิจกรรม
5.4 สื่อการเรียนการ สอน	ควรปรับสื่อให้มีการใช้ทั้งภาษาไทย กลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ และ เป็นสื่อที่เหมาะสมกับเด็กวัยอนุบาล	เพิ่มเติมสื่อสองภาษาขึ้นใน เอกสารสื่อประกอบการใช้ โปรแกรมฯ ได้แก่แต่งเพลง เขียนบทกลอนและ

ตารางที่ 1 การตรวจสอบโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษาเพื่อส่งเสริมความสามารถทาง
การพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ก่อนการทดลองใช้ของผู้ทรงคุณวุฒิ

องค์ประกอบของโปรแกรมฯ	ข้อมูลที่ได้จากข้อเสนอแนะของ ผู้ทรงคุณวุฒิ	สิ่งที่ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไข จากข้อมูลที่ได้รับ
5.5 บรรยากาศทางกายภาพ	ควรมีทั้งบรรยากาศที่เป็นทางการและ ไม่เป็นทางการของบริบทการใช้ทั้งสอง ภาษา	คำคล้องจองภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือและ เลือกนิทานเด็กที่สามารถ ใช้ทั้งสองภาษาในการเล่า เพิ่มเติมการจัดบรรยากาศ ที่เป็นทางการ และไม่เป็น ทางการในการ ใช้ภาษา ไทยกลางและภาษาไทย ถิ่นเหนือในคู่มือการจัด กิจกรรมการเพิ่มการเรียนรู้ สองภาษา
5.6 กลุ่มเด็ก	โปรแกรมฯ สองภาษาควรใช้กับเด็ก เฉพาะกลุ่มเด็กที่อยู่ในบริบทสองภาษา ที่โปรแกรมฯ ระบุเท่านั้น	ระบุเงื่อนไขในการใช้ โปรแกรมฯเกี่ยวกับคุณ สมบัติของเด็กแรกเข้า โปรแกรมฯ ในคู่มือการใช้โปรแกรมฯ
6. การประเมิน โปรแกรมฯ	สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แต่ควร พิจารณาความสะดวกในการนำไปใช้	ปรับปรุงเครื่องมือการ ประเมินโปรแกรมฯให้ง่าย ต่อการนำไปใช้และนำ เสนอไว้ในคู่มือการใช้ โปรแกรมฯ

2.1.4 นำโปรแกรมฯ ที่ปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ 1 แล้วในส่วนของแผนการจัดกิจกรรม
การเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา จำนวน 3 แผน ประกอบด้วย แผนการสอนระหว่างครูกับเด็ก 2 แผน
ได้แก่ แผนการ จัดกิจกรรมสนทนาข้ามเช้า และแผนการจัดกิจกรรมเล่าสู่กันฟัง (เล่าเรื่องจากภาพ
วาด) และกิจกรรมการฝึกการใช้ภาษาไทยกลางระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก 1 แผน คือแผนการจัด
กิจกรรมอ่านหนังสือให้ลูกฟัง ไปทดลองนำร่องใช้กับเด็กอนุบาล 1 อายุ 3 – 5 ปี จำนวน 8 คน ซึ่ง
ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ เพื่อปรับปรุงแก้ไข โปรแกรม ครั้งที่ 2

2.2 สร้างเครื่องมือการวิจัย โดยดำเนินการดังต่อไปนี้

2.2.1 สร้างกรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือ หลักการวิเคราะห์ เกณฑ์การวิเคราะห์ และเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ

กรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

องค์ประกอบของตัวแปร	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีเก็บข้อมูลและบริบท	สถานการณ์และข้อคำถาม
1. การสื่อความหมาย			
1.1 การใช้คำศัพท์	พูดคำศัพท์ที่แสดงการ	การสัมภาษณ์รายบุคคล	
1.1.1 การใช้ศัพท์ที่แสดงการใช้ภาษาตามบริบทสังค และวัฒนธรรม ด้านต่อไปนี	ใช้ภาษาตามบริบท สังคมและวัฒนธรรม ในด้าน	แบบไม่เป็นทางการด้วยการสนทนาในสถานการณ์ที่มีความมุ่งหมาย	สถานการณ์ที่ 1 ข้อที่ 1.1 – 1.3 สถานการณ์ที่ 2
1) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้ภาษา	1) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้ภาษา เช่นเด็กกับเด็ก หรือเด็กกับผู้ใหญ่ โดย	จริงในการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาไทยกลางแล	สถานการณ์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 – 3.3 สถานการณ์ที่ 4
2) แสดงโอกาสและสถานการณ์	การใช้คำประเภทต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับบุคคล	ภาษาไทยถิ่นเหนือในการสนทนาระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ และระหว่างเด็กกับเด็กในสถานการณ์ต่างๆ	ข้อที่ 4.1 – 4.4 (รวม 11 ข้อคำถาม)
3) แสดงลีลาการใช้ภาษาแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ	2) โอกาสและสถานการณ์ เช่นเหตุการณ์ในชีวิตประจำวันหรือโอกาสพิเศษได้แก่การกล่าวขอขอบคุณ ขอโทษ ทักทาย อวยพร	ประกอบด้วย 1) การทักทายกับครูตอนเช้า 2) จากลาครูก่อนกลับบ้าน 3) การสนทนาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับครู ผู้ใหญ่ในโรงเรียน และเพื่อนตาม	
	3) ลีลาการใช้ภาษาแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่นคำพูดที่มีน้ำเสียงที่เป็นกันเอง, เกรงใจ, ดุ, เคารพ, ข่มขู่, หรือแข็งกร้าว	โรงเรียน และเพื่อนตามแนวคำถามที่กำหนดไว้ในแต่ละสถานการณ์	

**กรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถทางการพูด
ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ (ต่อ)**

องค์ประกอบของตัวแปร	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีเก็บข้อมูลและบริบท	สถานการณ์และ ข้อคำถาม
1.1.2 การใช้คำศัพท์ ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำร้องเรียกหรือ ขานรับ คำลงท้าย และ คำอุทาน	พูดคำศัพท์แต่ละภาษา ประเภทต่าง ๆ ได้ถูก ต้องตามหลักการ จำแนกภาษาตามความ แตกต่างของภาษา	การสัมภาษณ์รายบุคคล แบบไม่เป็นทางการด้วย การสนทนาในสถาน การณ์ที่มีความมุ่งหมาย จริงในการสื่อสารด้วย การใช้ภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ ในการสนทนากับเด็ก	สถานการณ์ที่ 1 ข้อที่ 1.1 – 1.3 สถานการณ์ที่ 2 สถานการณ์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 – 3.3 สถานการณ์ที่ 4 ข้อที่ 4.1 – 4.4 (รวม 11 ข้อคำถาม)
1.1.3 จำนวนคำศัพท์ แต่ละภาษาที่ใช้ในแต่ละ สถานการณ์	พูดคำศัพท์แต่ละภาษา ได้ในสัดส่วนมากกว่า, น้อยกว่า, เท่ากับ หรือ ได้ตลอดการสนทนา ตามสถานการณ์ภาษา ของ ผู้ร่วมสนทนา	ที่ละภาษา โดยใช้ผู้ร่วม สนทนาที่ถนัดภาษาไทย กลางและถนัดภาษาไทย ถิ่นเหนืออย่างละ 1 คน สนทนากับเด็กรายบุคคล ตามสถานการณ์และ แนวคำถามที่กำหนดไว้	สถานการณ์ที่ 1 ข้อที่ 1.1 – 1.3 สถานการณ์ที่ 2 สถานการณ์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 – 3.3 สถานการณ์ที่ 4 ข้อที่ 4.1 – 4.4 (รวม 11 ข้อคำถาม)

**กรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถทางการพูด
ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ (ต่อ)**

องค์ประกอบของตัวแปร	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีเก็บข้อมูลและบริบท	สถานการณ์และ ข้อคำถาม
1.2 การใช้รูปประโยค			
1.2.1 การใช้รูปประโยคแสดงความมุ่งหมายในการสื่อสาร ด้านต่อไปนี้	พูดข้อความที่เป็นประโยคแสดงความมุ่งหมายในการสื่อสาร ด้าน	การสัมภาษณ์รายบุคคล แบบไม่เป็นทางการด้วยการสนทนาในสถานการณ์ที่มีความมุ่งหมาย	
1) การเข้าสังคม	1) การเข้าสังคม เช่น การทักทาย, จากลา, ขอบคุณ	จริงในการสื่อสารด้วย การใช้ภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ	สถานการณ์ที่ 1 ข้อที่ 1.1 – 1.3 (3 ข้อคำถาม)
2) การแลกเปลี่ยนข้อมูล	2) การแลกเปลี่ยนข้อมูล เช่น การถามตอบ, บอกเล่า, อธิบาย	โดยใช้ผู้ร่วมสนทนาที่ถนัดภาษาไทยกลางและถนัดภาษาไทยถิ่นเหนือ	ทุกข้อในทุกสถานการณ์ (11 ข้อคำถาม)
3) การแสดงความรู้สึก	3) การแสดงความรู้สึก เช่น ปฏิเสธ, ขอมรับ, ตกใจ, ดีใจ, ขอโทษ	กับเด็กตามสถานการณ์ต่างๆ ประกอบด้วย 1) ขณะครูรับเด็กตอนเช้า และส่งเด็กตอนเย็น 2) ขณะเด็กแสดงพฤติกรรม	สถานการณ์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 – 3.3 (11 ข้อคำถาม)
4) การทำในสิ่งที่มุ่งหวังให้สำเร็จ	4) การทำสิ่งที่มุ่งหวังให้สำเร็จ เช่น ขอร้อง, บอกให้ทำ หรือเสนอแนะ ในแต่ละครั้งที่พูด	กรรม เมื่อผู้อื่นให้ของการถามตอบ บอกเล่า อธิบายของเด็ก 3) ขณะสนทนากับครู เพื่อนและผู้ใหญ่ในโรงเรียน 4) การนำคำพูดของครูไปบอกต่อเพื่อนหรือผู้ใหญ่ในโรงเรียน การบอก การขอร้องเพื่อน และผู้ใหญ่ทำในสิ่งที่ตนต้องการ	สถานการณ์ที่ 1 และสถานการณ์ที่ 4 ข้อที่ 1.1 – 1.3 และข้อที่ 4.1 – 4.4 (7 ข้อ คำถาม) (รวม 11 ข้อคำถาม)

**กรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถทางการพูด
ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ(ต่อ)**

องค์ประกอบของตัวแปร	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีเก็บข้อมูลและบริบท	สถานการณ์และ ข้อคำถาม
1.2.2 การใช้รูป ประโยคตามการเรียงคำ เข้าเป็นประโยค รูปแบบใด รูปแบบหนึ่งต่อไปนี้ 1) ประธาน+กริยา+กรรม หรือ ประธาน+กรรมกริยา 2) ประธาน+กรรม+กริยา 3) กรรม+ประธาน+กริยา 4) กริยา + ประธาน	พูดข้อความที่เป็น ประโยค ตามรูปแบบ การเรียงคำเข้าเป็น ประโยครูปแบบใด รูปแบบหนึ่ง	การสัมภาษณ์รายบุคคล แบบไม่เป็นทางการด้วย การสนทนาในสถาน การณ์ที่มีความมุ่งหมาย จริงในการสื่อสารด้วย การใช้ภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ ในการสนทนากับเด็กที่ ละภาษา โดยใช้ผู้ร่วม	สถานการณ์ที่ 1 ข้อที่ 1.1 – 1.3 สถานการณ์ที่ 2 สถานการณ์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 – 3.3 สถานการณ์ที่ 4 ข้อที่ 4.1 – 4.4 (รวม 11 ข้อคำถาม)
1.2.3 การใช้รูป ประโยคแต่ละประเภท ได้แก่ 1) ประโยคบอกเล่า 2) ประโยคคำถาม 3) ประโยคปฏิเสธ 4) ประโยคคำสั่ง หรือ ประโยคขอร้อง	พูดข้อความที่แสดง ความมุ่งหมายของ ประโยค ได้ตั้งแต่ 3 ประเภทขึ้นไปตาม วิวัฒนาการทางภาษา	สนทนาที่ถนัดภาษาไทย กลางและถนัดภาษาไทย ถิ่นเหนือ อย่างละ 1 คน สนทนากับเด็กตามสถาน การณ์และแนวคำถามที่ กำหนดไว้	สถานการณ์ที่ 1 ข้อที่ 1.1 – 1.3 สถานการณ์ที่ 2 สถานการณ์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 – 3.3 สถานการณ์ที่ 4 ข้อที่ 4.1 – 4.4 (รวม 11 ข้อคำถาม)
1.3 การเลือกปรับใช้ ภาษา	พูดคำศัพท์ที่ละภาษา อย่างถูกต้องทั้งการใช้ คำศัพท์และสำเนียงตาม ภาษาของผู้ร่วมสนทนา หรือพูดคำศัพท์คนละ ภาษากับผู้ร่วมสนทนา หรือพูดคำศัพท์สอง ภาษาปนกันในการพูด ตลอดการสนทนาโดย	การสัมภาษณ์รายบุคคล แบบไม่เป็นทางการด้วย การสนทนาในสถาน การณ์ที่มีความมุ่งหมาย จริงในการสื่อสารด้วย การใช้ภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ ในการสนทนากับเด็กที่ ละภาษา โดยใช้ผู้ร่วม	สถานการณ์ที่ 1 ข้อที่ 1.1 – 1.3 สถานการณ์ที่ 2 สถานการณ์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 – 3.3 สถานการณ์ที่ 4 ข้อที่ 4.1 – 4.4 (รวม 11 ข้อคำถาม)

**กรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถทางการพูด
ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ(ต่อ)**

องค์ประกอบของตัวแปร	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีเก็บข้อมูลและบริบท	สถานการณ์และ ข้อคำถาม
	พูดคำศัพท์ภาษาเดียว กับผู้ร่วมสนทนาได้ น้อยกว่าหรือมากกว่า คำศัพท์ที่พูด ทั้งบทสนทนา	สนทนาที่ถนัดภาษาไทย กลางและถนัดภาษาไทย ถิ่นเหนือ อย่างละ 1 คน สนทนากับเด็กรายบุคคล ตามสถานการณ์และ แนวคำถามที่กำหนดไว้	
2. ความชัดเจนในการ ออกเสียง	พูดออกเสียงคำได้ถูก ต้องหรือไม่ถูกต้องตาม หลักการออกเสียงใน ภาษาไทยกลางและ ภาษาไทยถิ่นเหนือ ใน การออกเสียงพูดแต่ละ คำของการพูดแต่ละครั้ง	การสัมภาษณ์รายบุคคล แบบไม่เป็นทางการด้วย การสนทนาในสถาน การณ์ที่มีความมุ่งหมาย จริงในการสื่อสารด้วย การใช้ภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ ในการสนทนากับเด็ก ทีละภาษาโดยใช้ ผู้ร่วม สนทนาที่ถนัดภาษาไทย กลางและถนัดภาษาไทย ถิ่นเหนือ อย่างละ 1 คน สนทนากับเด็กรายบุคคล ตามสถานการณ์และ แนวคำถามที่กำหนดไว้	สถานการณ์ที่ 1 ข้อที่ 1.1 – 1.3 สถานการณ์ที่ 2 สถานการณ์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 – 3.3 สถานการณ์ที่ 4 ข้อที่ 4.1 – 4.4 (รวม 11 ข้อคำถาม)

**กรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือวัดความสามารถทางการพูด
ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ(ต่อ)**

องค์ประกอบของตัวแปร	พฤติกรรมบ่งชี้	วิธีเก็บข้อมูลและบริบท	สถานการณ์และ ข้อคำถาม
3. ความคล่องในการพูด	พูดข้อความแต่ละภาษาได้อย่างราบรื่นต่อเนื่องหรือตะกุกตะกัก ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบข้อความที่พูดแต่ละครั้งหรือพูดซ้ำคำเดิมในข้อความที่พูดแต่ละครั้ง	การสัมภาษณ์รายบุคคล แบบไม่เป็นทางการด้วยการสนทนาในสถานการณ์ที่มีความมุ่งหมายจริงในการสื่อสารด้วยการใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือในการสนทนากับเด็กที่ละภาษา โดยใช้ผู้ร่วมสนทนาที่ถนัดภาษาไทยกลางและถนัดภาษาไทยถิ่นเหนืออย่างละ 1 คน สนทนากับเด็กรายบุคคล ตามสถานการณ์และแนวคำถามที่กำหนดไว้	สถานการณ์ที่ 1 ข้อที่ 1.1 – 1.3 สถานการณ์ที่ 2 สถานการณ์ที่ 3 ข้อที่ 3.1 – 3.3 สถานการณ์ที่ 4 ข้อที่ 4.1 – 4.4 เด็กที่ละภาษา โดยใช้ผู้ร่วม (รวม 11 ข้อคำถาม) สนทนาที่ถนัดภาษาไทยกลางและถนัดภาษาไทยถิ่นเหนืออย่างละ 1 คน สนทนากับเด็กรายบุคคล ตามสถานการณ์และแนวคำถามที่กำหนดไว้

หลักการวิเคราะห์ความสามารถทางการพูด

ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือในแต่ละสถานการณ์ ของเด็กวัยอนุบาล

ความสามารถทางการพูด	เกณฑ์วิเคราะห์การพูดในแต่ละสถานการณ์
1. การสื่อความหมาย	
1.1 การใช้คำศัพท์	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาคำศัพท์แต่ละภาษาที่ใช้ว่าแสดงถึงการใช้ภาษาตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ด้านใดในแต่ละสถานการณ์ <ol style="list-style-type: none"> 1) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้ภาษา 2) โอกาสและสถานการณ์ 3) ลีลาในการใช้ภาษาที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ 2. พิจารณาประเภทของ คำศัพท์ที่ใช้ ในแต่ละสถานการณ์ ภาษตามเกณฑ์การจำแนกภาษาตามความแตกต่างระหว่าง

**หลักการวิเคราะห์ความสามารถทางการพูด
ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือในแต่ละสถานการณ์ ของเด็กวัยอนุบาล (ต่อ)**

ความสามารถทางการพูด	เกณฑ์วิเคราะห์การพูดในแต่ละสถานการณ์
<p>1.2 การใช้รูปประโยค</p>	<p>ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือด้านคำศัพท์และการออกเสียงนับจำนวนคำศัพท์ที่ใช้ในแต่ละสถานการณ์ตามเกณฑ์การนับคำในภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณารูปประโยคที่ใช้ว่าแสดงความมุ่งหมายในการสื่อสารแสดงด้านใด ในแต่ละสถานการณ์ <ol style="list-style-type: none"> 1) การเข้าสังคม 3) การทำสิ่งที่มุ่งหวังให้สำเร็จ 2) การแลกเปลี่ยนข้อมูล 4) การแสดงความรู้สึกรัก 2. พิจารณาการใช้รูปแบบประโยคตามการเรียงคำเข้าเป็นรูปประโยคของแต่ละภาษาที่วิเคราะห์ 3. พิจารณาการใช้ประเภทของรูปประโยคแต่ละภาษาตามความมุ่งหมายของประโยค
<p>1.3 การเลือกปรับใช้ภาษา</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาจากคำศัพท์ที่ใช้ว่าเป็นภาษาใด 2. พิจารณาสำนวนภาษาที่ใช้ว่าเป็นภาษาใดตามเกณฑ์จำแนกภาษาตามความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือในแต่ละสถานการณ์
<p>2. ความชัดเจนในการออกเสียง</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พิจารณาจากการออกเสียงพยัญชนะต้น พยัญชนะท้าย และพยัญชนะควบกล้ำ 2. พิจารณาจากการออกเสียง สระเดี่ยว และสระประสม 3. พิจารณาจากการออกเสียงวรรณยุกต์ว่าชัดเจนถูกต้องตามหลักการออกเสียงตามเกณฑ์จำแนกความแตกต่างระหว่างภาษา
<p>3. ความคล่องในการพูด</p>	<p>พิจารณาความราบรื่นหรือความตะกุกตะกักของการพูดแต่ละภาษาจากจำนวนของคำซ้ำ หรือเสียงที่ไม่มีความหมายที่แทรกในการพูด กับจำนวนคำที่พูดทั้งหมดในแต่ละสถานการณ์ของภาษาที่วิเคราะห์</p>

2.2.2 นำกรอบความคิดในการสร้างเครื่องมือการวิจัย หลักการวิเคราะห์ เกณฑ์การวิเคราะห์ และเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูดของเด็กตามองค์ประกอบของภาษา

ไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ และพัฒนาการทางภาษาของเด็กวัยอนุบาล มาสร้างเครื่องมือการวิจัยได้แก่

1) แบบสอบถามความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล มีลักษณะเป็นแบบวัดความสามารถทางการพูดรายบุคคลอย่างไม่เป็นทางการในสถานการณ์จริงของการใช้ภาษา ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย (ครูประจำชั้น) ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจและสามารถใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือได้เป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นเจ้าของภาษา และได้ศึกษาเกณฑ์ต่าง ๆ ทุกอย่างของเครื่องมือการวิจัยจนมีความเข้าใจที่ตรงกัน ใช้เพื่อบันทึก วิเคราะห์ และสรุปความสามารถทางการพูดของเด็กก่อนและหลังการเข้าโปรแกรมฯ ในสถานการณ์การใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือที่โรงเรียน โดยใช้ประกอบการถอดเสียงจากเทปบันทึกเสียงตลอดการสนทนาของเด็ก และใช้ประกอบการบันทึกภาคสนามในส่วนของข้อมูลที่เป็นเหตุการณ์และพฤติกรรมของผู้พูดและผู้ฟัง ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบบันทึกการสนทนา มีสองชุด คือ แบบบันทึกการสนทนาภาษาไทยกลาง และแบบบันทึกการสนทนาภาษาไทยถิ่นเหนือ แต่ละชุดประกอบด้วย

1.1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็ก ซึ่งประกอบด้วย วัน เดือน ปี ที่ใช้แบบบันทึกฯ ชื่อเด็ก อายุเด็ก ภาษาที่ครูใช้ในการสนทนา และช่วงเวลาที่ใช้แบบบันทึก

1.2) วัตถุประสงค์ของการพูดในแต่ละสถานการณ์

1.3) บริบทของการพูด ประกอบด้วย สถานการณ์ที่ใช้ในการสนทนา

1.4) บทสนทนา ประกอบด้วยแนวคำถามซึ่งจะเป็นข้อความภาษาไทยกลางหรือภาษาไทยถิ่นเหนือ ที่ครูจะใช้ถามเด็กในแต่ละสถานการณ์ พฤติกรรมประกอบการสนทนาของครูอยู่ในวงเล็บ ( ) ต่อท้ายข้อความที่ครูพูด และที่ว่างสำหรับเติมคำพูดและพฤติกรรมตอบสนองของเด็กท้ายแนวคำถามแต่ละข้อ

แบบบันทึกการสนทนาทั้งสองชุดมีวิธีการใช้ ดังตัวอย่างในแผนภูมิที่ 1 คือ

(ก) ให้ผู้บันทึกกรอกข้อความส่วนที่เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเด็กก่อนเริ่มต้นสนทนา

(ข) ใช้เทปบันทึกเสียงบันทึกการพูดตลอดบทสนทนา ประกอบการเขียนบันทึกพฤติกรรมของเด็กที่ร่วมสนทนาลงในที่ว่างสำหรับบันทึกคำพูดและพฤติกรรมตอบสนองของเด็ก

(ค) ถอดคำพูดจากเทปบันทึกเสียง แล้วบันทึกคำพูดของเด็กลงในที่ว่างต่อจากพฤติกรรมตอบสนองท้ายแนวคำถามในแต่ละข้อ ทุก ๆ สถานการณ์จนจบบทสนทนา

(ข) นำแนวคำถามแต่ละข้อที่ครูใช้และพฤติกรรมของครูในแต่ละสถานการณ์ จากส่วนที่ 1 แบบบันทึกการสนทนาที่ใช้ในภาษาและช่วงเวลาเดียวกัน มาบันทึกลงในช่องเหตุการณ์และคำพูดของผู้ร่วมสนทนา

(ค) นำพูดและพฤติกรรมประกอบคำพูดของเด็กในการสนทนาแต่ละข้อจากแบบบันทึกการสนทนาส่วนที่ 1 ที่ใช้ในภาษาและช่วงเวลาเดียวกันในการสนทนา มาบันทึกลงในช่องพฤติกรรมและคำพูดของเด็ก

(ง) วิเคราะห์ความสามารถทางการพูดแต่ละด้านของเด็ก โดยการพิจารณาคำ ประโยค และข้อความการพูดของเด็ก ตามหลักการวิเคราะห์ความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ด้วยเกณฑ์การจำแนกความแตกต่างระหว่างภาษาเกณฑ์การนับคำ เกณฑ์การนับรูปประโยค และเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูดภาษาไทยถิ่นเหนือ ของเด็กวัยอนุบาล โดยพิจารณาองค์ประกอบของการพูดคือสถานการณ์ภาษาที่ใช้ในบทสนทนา และอายุของเด็ก เป็นพื้นฐานการเริ่มต้นวิเคราะห์ความสามารถทางการพูดแต่ละด้านของเด็กดังนี้

(จ) ศัพท์ที่ใช้ในการสื่อความหมาย ใช้หน่วยการวิเคราะห์เป็น คำ โดยวิเคราะห์ใน 3 ประเด็นคือ

(1) การใช้คำศัพท์แต่ละภาษาที่แสดงถึงการใช้ภาษาที่เหมาะสมตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรม ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่ใช้ภาษา เช่น เด็กกับเด็ก หรือเด็กกับผู้ใหญ่ ด้านโอกาสและสถานการณ์ เช่น เป็นสถานการณ์การพูดในเหตุการณ์ประจำวัน หรือโอกาสพิเศษ ได้แก่ การกล่าวขอบคุณ ขอโทษ ทักทาย อวยพร ด้านลีลาในการใช้ภาษาที่เป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ เช่น คำพูดที่มีน้ำเสียงที่เป็นกันเอง, เกรงใจ, ดุ, เคารพ, ข่มขู่ หรือแข็งกร้าว โดยใช้เกณฑ์การจำแนกความแตกต่างระหว่างภาษาเกี่ยวกับคำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ประกอบการวิเคราะห์ว่าเด็กใช้คำศัพท์ประเภทต่างๆ ได้เหมาะสมกับบุคคล โอกาส สถานการณ์ และลีลาการใช้ภาษาในการสนทนาหรือไม่ และใช้คำศัพท์อะไรแสดงความเหมาะสมดังกล่าว แล้วเขียนคำศัพท์ที่เด็กพูดเพื่อแสดงถึงการใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบททางสังคมและวัฒนธรรมแต่ละด้านลงในช่อง “การใช้ศัพท์” ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อการสื่อความหมาย (จ/1)

(2) การใช้คำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ได้แก่ คำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำร้องเรียกหรือขานรับ คำลงท้าย และคำอุทาน โดยใช้เกณฑ์การจำแนกความแตกต่างระหว่างภาษาเกี่ยวกับคำศัพท์ประเภทต่าง ๆ ประกอบการวิเคราะห์แต่ละหน่วยคำพูดของเด็กว่าเด็กใช้คำศัพท์ประเภทใดได้บ้าง แล้วเขียนประเภทของคำศัพท์ที่เด็กพูดในแต่ละข้อความที่พูดตั้งแต่เริ่มต้นจนจบข้อความแต่ละครั้งที่พูด ลงในช่อง “การใช้ศัพท์” ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อการสื่อความหมาย (จ / 2)

(3) จำนวนคำศัพท์ทั้งสองภาษาที่ใช้ในข้อความแต่ละข้อความที่พูดแต่ละครั้ง ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบข้อความ ใช้เกณฑ์ในการนับคำ และเกณฑ์ในการจำแนกความแตกต่างระหว่างภาษา ประกอบการพิจารณาวิเคราะห์แต่ละหน่วยคำพูดว่าเป็นคำพูดในภาษาไทยกลางหรือคำในภาษาไทยถิ่นเหนือ โดยนับคำที่สามารถใช้เหมือนกันทั้งสองภาษาเป็นคำในภาษาเดียวกับสถานการณ์ภาษาของการสนทนาที่วิเคราะห์ แล้วเขียนจำนวนคำศัพท์แต่ละภาษาที่เด็กพูดได้จริงในแต่ละข้อความ ลงในช่อง “การใช้ศัพท์” ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อการสื่อความหมาย (จ/3)

(ฉ) การใช้รูปประโยคในการสื่อความหมาย ใช้หน่วยวิเคราะห์การพูดเป็นประโยค โดยวิเคราะห์ใน 3 ประเด็น คือ

(1) การใช้รูปประโยคแสดงความมุ่งหมายในการสื่อสารด้านการเข้าสังคม เช่น ทักทาย จากลา ขอบคุณ ด้านแสดงการแลกเปลี่ยนข้อมูล เช่น ถาม – ตอบ บอกเล่า อธิบาย ด้านมุ่งแสดงความรู้สึก เช่น ปฏิเสธ ขอมรับ ตกใจ ดีใจ ขอโทษ หรือแสดงความต้องการ หรือด้านมุ่งทำสิ่งที่มุ่งหวังให้สำเร็จ เช่น ขอร้อง บอกให้ทำ หรือเสนอแนะ โดยใช้เกณฑ์การนับรูปประโยค และเกณฑ์จำแนกความแตกต่างระหว่างภาษา ประกอบการวิเคราะห์หน่วยประโยคของการพูดในแต่ละข้อความ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบข้อความในแต่ละสถานการณ์ของบทสนทนาว่าเป็นประโยคที่แสดงความมุ่งหมายในการสื่อสารด้านใด แล้วเขียนความมุ่งหมายของรูปประโยคที่เด็กพูดในแต่ละข้อความ ลงในช่อง “การใช้รูปประโยค” ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อการสื่อความหมาย (ฉ/1)

(2) การใช้รูปประโยคตามการเรียงคำเข้าเป็นประโยคความเดียวหรือประโยคความรวมหรือความซ้อน 4 รูปแบบ ได้แก่ แบบประธาน+กริยา+กรรมเช่น “ฉันกินข้าว” หรือประธาน+อกรรมกริยา เช่น “นกกิน” แบบประธาน+กรรม+กริยา เช่น “ขนมฉันไม่มี” แบบกรรม+ประธาน+กริยา เช่น “ขนมนี้ใครกิน” หรือแบบกริยา+ ประธาน เช่น “มีใครบ้าง” รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยใช้เกณฑ์การนับคำ เกณฑ์การนับรูปประโยค เกณฑ์ในการจำแนกความแตกต่างระหว่างภาษา ประกอบการพิจารณาวิเคราะห์หน่วยประโยคของการพูดในแต่ละข้อความ ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบข้อความ ในแต่ละสถานการณ์ของบทสนทนาว่าเป็นประโยคที่มีการเรียงคำเข้าประโยคแบบใด แล้วเขียนแบบของรูปประโยคที่เด็กพูดลงไป ในช่อง “การใช้รูปประโยค” ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อการสื่อความหมาย (ฉ/2)

(3) การใช้รูปประโยคแสดงความมุ่งหมายเป็นประโยคบอกเล่า, ประโยคคำถาม, ประโยคคำสั่ง, ประโยคขอร้อง หรือประโยคชักชวน โดยการใช้เกณฑ์การนับรูปประโยคในภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ประกอบการพิจารณาหน่วยประโยคที่เด็กพูดแต่ละข้อความตั้งแต่เริ่มต้นจนจบข้อความในแต่ละสถานการณ์ของบทสนทนานั้นเด็กใช้

รูปประโยคแสดงความมุ่งหมายในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง แล้วเขียนความมุ่งหมายของการใช้รูปประโยค ลงช่อง“การใช้รูปประโยค” ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อการสื่อความหมาย (จ/3)

(ข)การเลือกปรับใช้ภาษา ใช้หน่วยวิเคราะห์การพูดเป็น คำ โดยใช้เกณฑ์จำแนกความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือด้านคำศัพท์ ประกอบการพิจารณาว่าแต่ละคำที่เด็กพูดในแต่ละข้อความของบทสนทนานั้น เป็นการพูดคำศัพท์ทีละภาษาอย่างถูกต้องทั้งการใช้คำศัพท์และการออกเสียงตามภาษาของผู้ร่วมสนทนา หรือพูดคำศัพท์คนละภาษากับผู้ร่วมสนทนา หรือพูดคำศัพท์ทั้งภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือปนกันตลอดการสนทนาด้วยการพูดคำศัพท์ภาษาเดียวกับผู้ร่วมสนทนาได้น้อยกว่า หรือมากกว่าคำศัพท์ที่เด็กพูดทั้งหมดในแต่ละข้อความของแต่ละสถานการณ์ในบทสนทนา แล้วเขียนจำนวนคำศัพท์แต่ละภาษาที่เด็กพูดได้ลงไปช่อง “การเลือกปรับใช้ภาษา” ซึ่งอยู่ภายใต้หัวข้อการสื่อความหมาย (ข)

(ข)ความชัดเจนในการออกเสียง ใช้หน่วยการวิเคราะห์การพูดเป็นคำ โดยใช้เกณฑ์การจำแนกความแตกต่างระหว่างภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือด้านการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ ประกอบการพิจารณาความชัดเจนในการออกเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ของการพูดแต่ละคำของเด็กในแต่ละข้อความของแต่ละสถานการณ์ในบทสนทนา แล้วเขียนลักษณะการพูดของเด็กว่าชัดเจนตามหลักการออกเสียงในภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยกลาง หรือไม่ ถ้าไม่ชัดเจนให้เขียนคำที่ออกเสียงไม่ชัดด้วย ลงในช่อง “ความชัดเจนในการออกเสียง” (ข)

(ฅ)ความคล่องในการพูด ใช้หน่วยการวิเคราะห์การพูดเป็น ข้อความ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งหยุดพูดเมื่อจบบทสนทนาหรือเมื่อคู่สนทนาพูดต่อ แต่ละข้อความของแต่ละสถานการณ์ในบทสนทนาทั้งหมด โดยใช้เกณฑ์การนับคำ และเกณฑ์การนับรูปประโยค ประกอบการพิจารณาความคล่องในการพูดของเด็ก แล้วเขียนลักษณะการพูดแต่ละภาษาตามสถานการณ์การใช้ภาษาในการสนทนาว่าเด็กสามารถพูดข้อความแต่ละภาษาได้อย่างราบรื่นต่อเนื่อง หรือตะกุกตะกัก หรือมีการพูดซ้ำคำเดิมคำว่าอะไร ในการพูดแต่ละข้อความตั้งแต่ต้นจนจบข้อความที่พูดแต่ละครั้งลงในช่อง “ความคล่องในการพูด” (ฅ)

แผนภูมิที่ 2 ตัวอย่างการใช้แบบวิเคราะห์ความสามารถทางการพูด

ตัวอย่างการวิเคราะห์ความสามารถทางการพูดภาษาไทยถิ่นเหนือ

ส่วนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความสามารถทางการพูดภาษาไทยถิ่นเหนือ (๔)

(ก)ชื่อ เด็กหญิงนัฐพรณ ชัยน อายุ 4 ปี 2 เดือน หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา

(๖) สถานการณ์และคำพูดของผู้ร่วมสนทนา	(๗) คำพูดและพฤติกรรมของเด็ก	(๘) ความสามารถในการพูด				
		การสื่อความหมาย		(๓) การเลือกปรับใช้ภาษา	(๔) ความชัดเจนในการออกเสียง	(๕) ความคล่องในการพูด
		(๑) การใช้ศัพท์ใช้	(๒) การใช้รูปประโยค			
1. ครู: ป่องปิด ประตูเมื่อเจ้า ค้อมมือจะเอาผ้า	อวีธมีเจ้า (อวีธมีเอาผ้า)	-ใช้ศัพท์แสดงการใช้งานตามบริบททางสังคมและวัฒนธรรมได้ครบถ้วน (๑/1) -ใช้คำกริยาและคำลงท้ายถูกต้อง (๑/2) -พูดภาษาอื่น 2 คำ (๑/3)	-รูปประโยคแสดงความมุ่งหมายในการสื่อสารครบทุกด้าน (๑ /1) -ใช้ประโยคความเดียวโดยใช้สำนวนน้อยกว่า 4 คำ (๑/2) -ใช้รูปประโยคภาษาอื่นประเภทมุ่งบอก (๑/3)	พูดภาษาไทยถิ่นเหนือตามผู้ร่วมสนทนา (๒)	พูดออกเสียงได้ถูกต้องตามหลักการออกเสียงภาษาไทยถิ่นเหนือ (๒)	พูดราบรื่นเป็นข้อความต่อเนื่องกับค้อมคืบจนจบ (๑)

(ค) ตัวอย่างการนำ ส่วนที่ 2 แบบวิเคราะห์หา รายบุคคล มาสรุปประเมินระดับความสามารถทางการพูด

ส่วนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลาง (๓)

ของเด็กหญิงนัฐพรณ ขยัน อายุ 4 ปี 2 เดือน หลังเข้าร่วมโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา

สถานการณ์และคำพูด ของผู้ร่วมสนทนา	คำพูดและพฤติกรรม ของเด็ก	ความสามารถทางการพูด				
		การสื่อความหมาย			ความชัดเจนในการออก เสียง	ความคล่องในการพูด
		การใช้ศัพท์	การใช้รูปประโยค	การเลือกปรับใช้ภาษา		
1. ครู: น้องนิดมาแต่เช้า เลยนะกะ วันนี้ก็ยกท่าย กันหน่อยสิคะ	สวัสดีค่ะ (พร้อมยกมือ ไหว้)	ใช้ศัพท์แสดงการใช้ภาษา ตามบริบททางสังคมและ วัฒนธรรมได้ครบทุกด้าน (3) - ใช้คำอธิบายและคำลงท้ายออก ต้อง (3) - พูดภาษาไทยกลาง 2 คำ	รูปประโยคแสดงความมุ่ง หมายในการสื่อสารครบทุก ด้าน (3) - ประโยคความเดียวใช้บ่อย กว่า 4 คำ (1) - ใช้รูปประโยคภาษาไทย กลาง ประคนพจน์บอกเล่า	พูดภาษาไทยกลางตามผู้ร่วม สนทนา (3)	พูดชัดเสียงได้ถูกต้องตาม หลักการออกเสียงภาษาไทย กลาง (3)	พูดบรรจบเป็นข้อความต่อเนื่อง สัมพันธ์กับสนทนา (3)
2. ครู: น้องนิด (แล้วเอานม มาให้ แล้วพูดกับเด็กว่า) เวลารับของแล้วควร ทำอย่างไรคะ	ขอบคุงค่ะ (แล้วรับของ จากครู)	ใช้ศัพท์แสดงการใช้ภาษา ตามบริบททางสังคมและ วัฒนธรรมได้ครบทุกด้าน (3) - ใช้คำอธิบายและคำลงท้ายออก ต้อง (3) - พูดภาษาไทยกลาง 2 คำ	รูปประโยคแสดงความมุ่ง หมายในการสื่อสารครบทุก ด้าน (3) - ประโยคความเดียวใช้บ่อย กว่า 4 คำ (1) - ใช้รูปประโยคภาษาไทย กลาง ประคนพจน์บอกเล่า	พูดภาษาไทยกลางตามผู้ร่วม สนทนา (3)	พูดชัดเสียงได้ถูกต้องตาม หลักการออกเสียงภาษาไทย กลาง แต่ไม่ชัดมาก (2)	พูดบรรจบเป็นข้อความต่อเนื่อง สัมพันธ์กับสนทนา (3)

(ตัวอย่างการใช้เครื่องมือ ความหมายและรายละเอียดของระดับความสามารถทางการพูดแต่ละด้าน และเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูด เพิ่มเติมได้ในภาคผนวก ข แบบวัดความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล)

2) แบบบันทึกการใช้โปรแกรมฯ ของครูที่ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

(ผู้วิจัย) ใช้เพื่อติดตามผลการใช้โปรแกรมฯ มีลักษณะเป็นแบบบันทึกซึ่งประยุกต์มาจากแบบประเมินโปรแกรมภาษา ของ ลินซ์ ไบรอัน (Lynch Brian, 1996) ประกอบด้วย ประเด็นต่าง ๆ เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการใช้โปรแกรมฯ ได้แก่

- (1) เวลาและโอกาสในการจัดกิจกรรม
- (2) ลักษณะกิจกรรม
- (3) บรรยากาศทางกายภาพ
- (4) ขนาดของกลุ่มเด็ก
- (5) การจัดการเรียนการสอน

5.1) การสอนของครู

5.1.1) การเลือกใช้ภาษาของครู

5.1.2) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กและการเสริมแรง

5.2) การเรียนรู้ของเด็ก

5.2.1) ลักษณะการใช้ภาษาของเด็ก

5.2.2) กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางการพูด
ของเด็กด้านการสื่อความหมายโดยการใช้ศัพท์

5.2.3) กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางการพูดของ
เด็กด้านการสื่อความหมายโดยการใช้รูปประโยค

5.2.4) กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางการพูดของ
เด็กด้านการสื่อความหมายโดยการเลือกปรับใช้ภาษา

5.2.5) กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางการพูดของ
เด็กด้านความชัดเจนในการออกเสียง

5.2.6) กิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางการพูดของ
เด็กด้านความคล่องในการพูด

(6) วิธีบันทึกข้อมูล

(7) วิธีประเมินผล

แต่ละประเด็นจะมีที่ว่างสำหรับกรอกข้อความในแต่ละประเด็น
โดยครูผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ (ผู้วิจัย) ทำแบบบันทึกการใช้โปรแกรมฯ ระหว่างการดำเนินการ
การใช้โปรแกรมฯ

3) แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วม
โปรแกรมฯ ผู้วิจัยใช้เป็นแนวการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม(Group Interview)ความพึงพอใจของ
ผู้ปกครองของเด็กทุกคนที่เข้าร่วมโปรแกรมฯ เกี่ยวกับการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ในด้านต่างๆ เพื่อ
ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ของผู้ปกครองของเด็กทุกคนที่เข้าร่วม
โปรแกรมฯ ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการสัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์
2) แนวคำถามสำหรับการสัมภาษณ์เพื่อประเมินระดับความ พึงพอใจ ของผู้ปกครอง

วิธีใช้แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วม
โปรแกรมฯ ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยทำตามขั้นตอนต่อไปนี้

(1) เตรียมตัวก่อนไปสัมภาษณ์ โดยศึกษาและทำความเข้าใจ
แนวการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน จากนั้นทำจดหมายเชิญผู้ปกครองของเด็กกลุ่มตัวอย่างทั้ง 11 คน
เข้าร่วมสัมภาษณ์กลุ่ม โดยนัดวัน เวลา และสถานที่ ที่จะจัดสัมภาษณ์กลุ่ม จากนั้นเตรียมความ
พร้อมด้านอุปกรณ์ และสถานที่ในการสัมภาษณ์ให้เรียบร้อย

(2) ดำเนินการสัมภาษณ์ โดยเริ่มจากบันทึกข้อมูลตอนที่ 1
ก่อนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแนะนำตนเอง และอธิบายจุดประสงค์ของการสัมภาษณ์กลุ่ม แล้วขอให้
ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมที่ ขออนุญาตจดบันทึกข้อมูลตอนที่ 1 และตอนที่ 2
และบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ จากนั้นจึงเริ่มต้นสนทนาเรื่องทั่ว ๆ ไปเพื่อสร้างความ
คุ้นเคยกับผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วจึงเริ่มต้นถามคำถามตามแนวการสัมภาษณ์ โดยพยายามใช้เวลาใน

การสัมภาษณ์ ไม่เกิน 1 ชั่วโมง แล้วรวบรวมบันทึกการสัมภาษณ์ และถอดเทปการสัมภาษณ์ เป็นหลักฐานเพื่อสรุปการสัมภาษณ์

2.2.3 นำเครื่องมือการวิจัยที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินความสามารถทางภาษาของเด็กวัยอนุบาล จำนวน 1 คน และผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือจำนวน 1 คน รวม 2 คน พิจารณา ตรวจสอบความถูกต้องและความสอดคล้องระหว่างหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา การวัด วิเคราะห์ และประเมินผล เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของเครื่องมือการวิจัยด้วยการวิเคราะห์เชิงเหตุผล โดยอาศัยดุลยพินิจทางวิชาการของผู้ทรงคุณวุฒิ และกรอบการสร้างเครื่องมือเป็นเกณฑ์ แล้วนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย ครั้งที่ 1

2.2.4 นำแบบสอบความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสร้างขึ้น และได้ปรับปรุงแก้ไข ครั้งที่ 1 ในเรื่องความตรงเชิงเนื้อหาแล้ว ไปทดลองนำร่องกับเด็กที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 8 คน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ เพื่อหาความเชื่อมั่น (Inter -rater reliability) ในการใช้เกณฑ์วิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย และผู้ช่วยวิจัยซึ่งเป็นครูประจำชั้นของเด็ก และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีด้านการศึกษาปฐมวัย เป็นคนสองภาษาซึ่งมีความรู้ความเข้าใจ สามารถใช้ภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือได้เป็นอย่างดี และได้ศึกษารายละเอียดของเครื่องมือจนมีความเข้าใจที่ตรงกัน จากนั้นร่วมกันทำการทดลองเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เมื่อเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ผลการเก็บข้อมูลแล้วปรากฏว่าได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ตรงกัน 85.71% จากการวิเคราะห์ความสามารถทางการพูดของเด็ก ทุกสถานการณ์ในบทสนทนาบทหนึ่งต่อการพูดของเด็กหนึ่งคน จำนวน 3 คน ซึ่งทำให้ได้ทดลองวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ 3 ระดับอายุ คือเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูดของเด็กอายุ 3, 4 และ 5 ปี จากนั้นผู้วิจัยได้ปรับปรุงเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลและร่วมกันศึกษาเครื่องมือวิจัยอีกครั้ง จนกระทั่งผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยมีความเข้าใจที่ตรงกันทุกประเด็น จึงถือว่าผู้เก็บข้อมูล และเครื่องมือการวิจัย มีความเชื่อมั่นเพียงพอสำหรับการวิจัย แล้วได้นำข้อมูลดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือการวิจัย ครั้งที่ 2 ก่อนนำไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

3. ขั้นตอนการใช้โปรแกรมฯ

3.1 กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ในการวิจัย เป็นเด็กอายุ 3-5 ปี ซึ่งเริ่มเข้าเรียนในชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของโรงเรียนบ้านแม่ตะมาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีบริบทสังคมการใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือ และภาษาไทยกลางในโรงเรียน ไม่มีนโยบายห้ามพูดภาษาถิ่นเหนือใน โรงเรียน

ลักษณะสำคัญของเด็กคือ เป็นเด็กที่เริ่มพูดภาษาแรกด้วยภาษาไทยถิ่นเหนือ และเพิ่งเริ่มเข้าสู่บริบทสังคมสองภาษาคือ ภาษาไทยถิ่นเหนือและภาษาไทยกลาง หรือเพิ่งเริ่มเรียนภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สองเมื่อเข้าโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง เป็นเด็กอายุ 3 - 5 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ของโรงเรียนบ้านแม่ตะมาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 11 คน ซึ่งกำหนดจากเงื่อนไขและลักษณะประชากรจากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพชุมชนโรงเรียน และเด็ก แล้วเลือกเฉพาะเด็กที่มีคุณสมบัติคือ เป็นเด็กอายุ 3 - 5 ปี ที่ใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือเป็นภาษาที่หนึ่งในการสื่อสารที่บ้าน และในชุมชน และใช้ภาษาไทยกลางเป็นภาษาที่สอง ในการสื่อสารที่โรงเรียน เพิ่งเข้าโรงเรียนครั้งแรกในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2542 ได้เด็กจำนวน 11 คน เข้าร่วมโปรแกรมฯ เป็นเด็กอายุ 3-4 ปีจำนวน 2 คน เป็นเด็กอายุ 4-5 ปี จำนวน 9 คน ทุกคนเป็นเด็กในท้องที่และถนัดใช้ภาษาไทยถิ่นเหนือ

3.2 คำเนิการทดลอง

ก่อนการทดลอง ผู้วิจัยเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ 2 สัปดาห์ ตามกำหนดแผนการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ดังนี้

ตารางที่ 2 กำหนดแผนการเก็บข้อมูลก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ

สัปดาห์ ที่	วัน	จำนวนเด็ก		จำนวนครั้งที่ เก็บข้อมูล
		ภาษาไทยกลาง	ภาษาไทยถิ่นเหนือ	
1	จ.	1	1	2
	อ.	2	2	4
	พ.	1	1	2
	พฤ.	2	2	4
2	จ.	1	1	2
	อ.	2	2	4
	พ.	1	1	2
	พฤ.	1	1	2
รวมทั้งหมด	8	11	11	22

ตารางที่ 3 สรุประดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ
ก่อนการเข้าโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา ของเด็กวัยอนุบาล (ต่อ)

เด็ก คน ที่	อายุ	ระดับความสามารถทางการพูด									
		การสื่อความหมาย						ความชัดเจน		ความคล่องใน	
		การใช้ศัพท์		การใช้ รูปประโยค		การเลือกปรับ ใช้ภาษา		ในการออก เสียง		การพูด	
		กลาง	ถิ่น	กลาง	ถิ่น	กลาง	ถิ่น	กลาง	ถิ่น	กลาง	ถิ่น
สรุปจำนวนเด็กที่มี		0=1	0=0	0=1	0=0	0=1	0=1	0=1	0=0	0=1	0=0
ความสามารถ		1=7	1=11	1=5	1=1	1=7	1=1	1=6	1=2	1=8	1=9
ในแต่ละระดับ		2=3	2=0	2=5	2=10	2=3	2=11	2=4	2=9	2=2	2=2
		3=0	3=0	3=0	3=0	3=0	3=0	3=0	3=0	3=0	3=0
สรุประดับความ											
สามารถทางการพูด		1	1	1, 2	2	1	2	1	2	1	1
ที่มีความถี่สูงสุด											

จากตารางที่ 2 สรุปได้ว่า ก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ระดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือ ด้านการสื่อความหมายโดยการใช้ศัพท์ของเด็ก อยู่ในระดับใกล้เคียงกัน คือระดับแรกเริ่ม ด้านการสื่อความหมายโดยการใช้รูปประโยคภาษาไทยกลาง เด็กอยู่ในระดับแรกเริ่มและระดับปานกลาง ส่วนการสื่อความหมายโดยใช้รูปประโยคภาษาไทยถิ่นเหนือเด็กอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการสื่อความหมาย โดยการเลือกปรับใช้ภาษา และด้านความชัดเจนในการออกเสียงนั้น ความสามารถทางการพูดภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กสูงกว่าความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลาง และด้านความคล่องในการพูดนั้นความสามารถทางการพูดทั้งสองภาษาของเด็กอยู่ในระดับเดียวกัน คือระดับแรกเริ่ม

3.2.2 ทดลองใช้โปรแกรมฯ กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นเด็กจำนวน 11 คน เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ ตลอดภาคเรียนที่ 1 โดยผู้วิจัยในฐานะครู เป็นผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

3.2.3 หลังการทดลอง 2 สัปดาห์ เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล, แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ และแบบบันทึกการใช้โปรแกรมฯ ของผู้ดำเนินการใช้โปรแกรมฯ

3.3 วิเคราะห์ข้อมูล

3.3.1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กกลุ่มตัวอย่าง ด้านการสื่อความหมายโดยการใช้คำศัพท์ การใช้รูปประโยค และการเลือกปรับใช้ภาษา ด้านความชัดเจนในการออกเสียง และด้านความคล่องในการพูด โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

1) พิจารณาหลักการวิเคราะห์ความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล และเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ประกอบข้อความที่เด็กพูดในแต่ละสถานการณ์

2) ระบุระดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กแต่ละวัยรายบุคคล ที่ประเมินได้ตามเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ซึ่งมี 4 ระดับ คือระดับก่อนแรกเริ่ม ระดับแรกเริ่ม ระดับปานกลางและระดับสูง โดยระบุระดับความสามารถทางการพูดที่ภาษา ลงในแบบสอบความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ส่วนที่ 2 แบบวิเคราะห์ความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลาง และแบบวิเคราะห์ความสามารถทางการพูดภาษาไทยถิ่นเหนือ ตามลำดับ

3) นำระดับความสามารถทางการพูดของเด็กรายบุคคลจากข้อ 2) มาใส่ลงในช่องระดับความสามารถทางการพูดแต่ละด้านของแบบสอบความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ตอนที่ 3 แบบประเมินความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลาง และแบบประเมินความสามารถทางการพูดภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กวัยอนุบาล ตามลำดับให้ตรงตามลำดับเลขที่และอายุเด็ก

4) รวมจำนวนเด็กที่มีความสามารถในแต่ละระดับ โดยเขียนระดับความสามารถทางการพูดตามด้วยเครื่องหมายเท่ากับ (=) และจำนวนเด็กทั้งหมดที่มีความสามารถอยู่ในแต่ละระดับ ลงในช่องสรุปจำนวนเด็กที่มีความสามารถแต่ละระดับ ของระดับความสามารถทางการพูดด้านการสื่อความหมายโดยการใช้ศัพท์ การใช้รูปประโยค และการเลือกปรับใช้ภาษา ด้านความชัดเจนในการออกเสียง และด้านความคล่องในการพูด ในภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือตามลำดับ

5) สรุประดับความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือแต่ละด้าน ของเด็กทั้งชั้นจากค่าความถี่สูงสุดของระดับความสามารถทางการพูดแต่ละด้านลงในช่องสรุประดับความสามารถทางการพูดที่มีความถี่สูงสุดของแต่ละระดับความสามารถทางการพูดแต่ละด้าน

6) รวมจำนวนเด็กที่มีความสามารถเพิ่มขึ้นทุกด้านอย่างน้อยด้านละ 1 ระดับ เทียบกับจำนวนเด็กทั้งชั้น ถ้าจำนวนเด็กที่มีความสามารถเพิ่มขึ้นมีจำนวนไม่ต่ำกว่า 80% จึงถือว่าโปรแกรมฯ มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

3.3.2 ผู้วิจัยประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ โดยการวิเคราะห์เนื้อหาเป็นมาตราส่วนประเมินค่า (rating - scale) จากแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ซึ่งมีเกณฑ์ว่า ถ้า 80% ของจำนวนผู้ปกครอง มีความพึงพอใจระดับมากขึ้นไป ถือว่าโปรแกรมฯ มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4. ขั้นตอนปรับปรุงโปรแกรมฯ

4.1 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการดำเนินการในข้อ 3 ทั้งหมดมาประมวลหาข้อค้นพบ และประเมิน โปรแกรมฯ เพื่อทำการปรับปรุงแก้ไข โปรแกรมฯ ครั้งสุดท้ายให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

4.2 การนำเสนอข้อค้นพบ แบ่งออกเป็น 2 ส่วนดังนี้

4.2.1 ผลการทดลองใช้โปรแกรมฯ ซึ่งได้แก่ ความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือของเด็กหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ซึ่งได้จากการใช้แบบสอบความสามารถทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ของเด็กวัยอนุบาล ก่อนและหลังการเข้าโปรแกรมฯ และผลการใช้โปรแกรมฯ ที่ได้จากการทำแบบบันทึกการใช้โปรแกรมฯ โดยผู้วิจัยในฐานะครู และแบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่เข้าร่วมในโปรแกรมฯ โดยสร้างแผนภูมิเปรียบเทียบให้เห็นระดับความสามารถทางการพูดของเด็กที่เปลี่ยนแปลงไป แล้วเขียนบรรยายเปรียบเทียบระดับความสามารถทางการพูดแต่ละด้านในระยะก่อนและหลังการเข้าร่วมโปรแกรมฯ ตามเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการพูด และเขียนความเรียงบรรยายความคิดเห็นและความพึงพอใจ ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการการใช้โปรแกรมฯ ของครู และความพึงพอใจในการเข้าร่วมโปรแกรมฯของผู้ปกครอง

4.2.2 สารการปรับปรุงโปรแกรมฯ เป็นการนำเสนอสารการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในรูปของตารางการปรับปรุงโปรแกรมฯฉบับทดลอง และโปรแกรมฯฉบับสมบูรณ์ ซึ่งเป็นการนำผลการทดลองใช้โปรแกรมฯไปปรับปรุงโปรแกรมฯให้สมบูรณ์ นำเสนอในรูปของความเรียง

ขั้นตอนแสดงการปรับปรุงโปรแกรมการเพิ่มการเรียนรู้สองภาษา เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ทางการพูดภาษาไทยกลางและภาษาไทยถิ่นเหนือ ของเด็กวัยอนุบาล

